

לומד הערכת חודיעין, המג"ד — הערכת מצב. ולא
חד הוא.

ברור מכאן, שהקמ"ן, עם היותו בחור מוכשר
ומ"מ טוב, אין לו הכלים הדרושים לתחרות עם
המג"ד בהערכת/מצב.

נכון אמר המג"ד. הקמ"ן צריך לדעת לחשוב.
אין הוא צריך להיות רק מגיש עובדות. אך עליו
לדעת כי כל זמן שלא נתבקש לתת הערכה, אין זה
מתפקידו לתת אותה.

מקרה זה, שבטוחני כי קרה לרבים מחברי
בגדודים, מחייב מחשבה.

האם מחנכים אנו את הקמ"ן הטוב או מטפחים
אשליות? האם לא כדאי יותר להכשיר קמ"ן היודע
על בוריה את מלאכת איסוף הידיעות ואשר יעתיר
על מפקדו ידיעות רבות, נכונות, מדויקות ובזמן,
מאשר להכשיר קמ"ן הסבור שהוא שולט בהערכות
— והתוצאה היא שהוא נכשל בשניהם.

לדעתי הקמ"ן בדרג של הגדוד והחטיבה חייב
לקבל הכשרה באיסוף ידיעות בלבד ולעסוק רק
בכך, מתוך שליטה מלאה בהפעלת גורמי-האיסוף
אשר לרשותו. ואם יעשה זאת כדרוש — דינו.
מורי ומדריכי, מה דעתכם?

„להפכו למג"ד קטן...“

ברור שיש הכרח שהקמ"ן גם הוא יחשוב, אך אין
להפכו למג"ד קטן.

*

זוהי, רבותי, תמצית השיחה ביני ובין המג"ד.
ושיחה זו אומרת דרשני, ברור מכאן שהקמ"ן וה-
מג"ד — כל אחד מהם לומד דבר אחר: — הקמ"ן

כיצד נאמן „חיילים מאומנים“

ביחידה שהגיעה לאימון הפלוגה והגדוד — ז"א
לביצוע תרגילים במסגרות אלה — אל תתעורר
הבעיה של „כיצד להוסיף ולאמן את החיילים שהם
כבר מאומנים“.

על שלושה דברים עומד אימונו של החייל:

א. על רמת הכרתו.

ב. על רמת כושרו הגופני.

ג. על יכולתו לפעול נכונה הן כפרט והן כאיש
צוות במצבי-קרב שונים.

אך בטרם נדון באימון המתקדם של החייל ב-
רצוני לעמוד על שתי נקודות החשובות לבירור
הענין.

א. דמותו של המפקד.

אישיותו של המפקד והתנהגותו, הם הקובעים
בראש ובראשונה את דמותו, נכונותו וכושרו הקרבי
של החייל. הכרת מהותו של צה"ל, מסירות ורגש

אינני מתכוון להתפלמס ולבקר את מאמרו הג"ל
של רבי-סרן אשל, אשר, לדעתי, אינו עונה על ה-
שאלה שהוא עצמו הציבה לפניו. הריני לאמר את
דעתי בנושא זה. דומני, כי הכותב ניסה בדבריו
להסביר כיצד להעסיק חיילים שהגיעו לרמת-אימו-
נים מסוימת, אבל לא נתן את דעתו על העיקר.
ראשית דבר, אין חייל מאומן. אמנם, נוטים לק-
בוע שחייל שעבר אימון המחלקה והפלוגה הינו
חייל מאומן. אולם, לא מספר התרגילים או משך
שעות האימון קובעים את עובדת היותו מאומן או
בלתי-מאומן. נכון הוא שיש בדברים אלה משום
בסיס להערכה, אולם תהא זו טעות גסה לעשותם
מודד מדויק לקביעת כושרו הקרבי של החייל.

בעקבות מאמרו של ר/סרן אשל
שהתפרסם בחוברת „מערכות“ צ"ג

„כדי להוציא מן החייל את המכסימום...”

ע"י הרצאות מליציות אלא בעיקר ע"י הדוגמה האישית של המפקד — שיחות חולין בהפסקות יצירת הלך רוח, פיתוח מורל היחידה והערנות לגבי בעיות המדינה בכלל ובעיותיה הבטחוניות בפרט

(2) פיתוח כושרו הגופני של החייל חייב להתחיל עם גיוסו של החייל ולהסתיים עם שחרורו. היות החייל המאומן או לא—תלוי הרבה בהכשרתו הגופנית ו"א — בכושרו לבצע בתנאי מאמץ פיזי את תפקידו כחייל וכלוחם. ואין דרך לרכוש כושר גופני מפותח אלא בעבודה מתמדת ושיטתית. גם משמגיעים לישיגים בתחום זה גורמת הזנחתם לאבוד הישיגים הללו במהירות רבה. לכן, כאשר אמרתי תחילה, אי לראות „חייל מאומן” כמושג קיים ועומד, אלא אב הוא מוסיף להמצא בתוך מערכת אימונים.

(3) יכולת פעולה נכונה. כל פעולותיו של החייל באימון מתקדם ובקרב, מבוססים על אימון הפרט ביצוע תפקידי הפרט, נכון וטוב, כרוך במאמץ ובאינדיבידואליות רבים ביותר. על כן יש לתת לחיילי מכסימום מנוחה ונוחיות לאחר האימון, למען אפשר יהיה לדרוש ממנו את מכסימום המאמץ בזמן אימונו לחזור ולתרגל שנית ושלישית אותו הדבר עצמו ממש — משמעו לשלול מהחייל את הרצון להתאמץ ולהשלים מראש עם תרגיל מבוצע ברשלנות. הקורד במאמרו של רב-סרן אשל את תלונתו של מפקד מחלקה אחד המתקשה לאמן חיילים „בנושא אמר שכבר הופיע פעם בתכנית האמונים, ברי לו כי מצויה שגיאה גסה בתכנית האימון של אותה יחידה ודאי שאו לא יצליח „לטעת בחייל את ההרגשה כי שינון פעולה אחת, חוזר ושנו, לא תעורר אצל מחשבת טחינה ללא גבול.”

החובה בהם הערובה לבטחוננו ולעתידנו. ואין זו מליצה. כל מפקד בצה"ל, ממפקד חוליה ומעלה חייב לזכור בכל עת:

1. האומה סומכת עליו. היא הפקידה בידו את התפקיד הנעלה, הקשה ורב-האחריות של הכשרת בניה לקרב וניהוגם, אף אלי מות, לפי שיקוליו הוא.
2. החייל הנתון לפיקודו הוא חבר לנשק, אח למשימה משותפת ולגורל אחד, הוא רצ בקרב ובידו להשיג את ההכרעה. אי לכך, הוא חייב לראות את מלאכתו כמלאכת-קודש ולחתור תמיד ובעקשנות לקראת המשימה האחת: עיצוב דמות לוחם מושלם, איתן בנפשו וחזק בגופו, חייל מאומן ואיש-שרה מובהק.

שני אלה חייבים להיות נר לרגליו של המפקד ולאורם עליו ללכת. עליו לזכור תדיר כי כל מה שהוא עושה — אין בו די, וכי חלילה לו לחסוך מאמץ ומסירות במילוי תפקידו. מפקד אשר אינו סובר כך, ואינו פועל בהתאם לכך, חוטא חטא כבד, מועל בתפקידו ובאימון חיילי האומה, ומתוך כך אף מסלף את דמות צה"ל בעיני פיקודיו.

ב. הטירונות והאימון הראשוני.

1. פיתוח ההכרה — מהוה עקרון הדרכה ראשון במעלה. הלך מחשבתו של האורח לפני גיוסו וב- תקופת טירונותו הראשונה, משפיעים על גישתו ויחסו אל צה"ל ואל תפקידו כחייל. המגויס החדש רואה במפקדו הישיר את צה"ל כולה, וכן הוא רואה בו את התגלמות הדרישות לזכויותיו וחובותיו שלו (של הטירון) לעם ולמדינה. הטירון משוכנע שכפי שמתנהג המ"כ, שעמו הוא בא במגע, כך מתנהג גם הסמל, הרב-סמל, הקצין ויתר דרגות הפיקוד. עובדה היא שחייל שאינו מרוצה ממפקדו הישיר, רוטן מיד על צה"ל, על שר הבטחון ועל המדינה כולה.

לדאבוני, רבים עדיין המפקדים היוצרים אצל הטירון, מרירות והרגשת הבדלי אינטרסים, כביכול, בין המפקד והחייל בצבא. גדול יותר הוא מספרם של המפקדים הנמוכים, שהם כשלעצמם מתנהגים כשורה, אבל אינם מדריכים את הטירון בקו ה- מחשבה הנכון. (אגב, לדעתי נובעת תקלה זו מפאת העדר הדרכה והכוונה מתאימות מצד המפקדים ה- ממונים עליהם).

בד בבד עם שעורי הנשק, הת"ס והשדאות הראשונים יש להתחיל להחדיר לחייל את ההבנה הנכונה על תפקידו וחובותיו כתוצאה מעצם היותו חייל, דהיינו: חינוך הכרתו. חינוך זה אין משיגים

באימונים המתקדמים יתאמן החייל בביצוע משימות קרב כפרט (כפי שלמד באימון החייל העצמאי), בחוליה וכן במסגרות גדולות יותר. וזה תוך שילוב של בעיות תנועה ממושכות, חדירה, שהיה מעבר לקוי האויב ואפשר אולי אף להגיע לאימון בתפקידים מיוחדים, כגון: נחיתה וצניחה. את התרגילים יש לערוך בנריאציות שונות, ולהכניס שינויים בנתוני האויב תוך ביצוע המשימה. ברור לי שמפקד בעל יומה וכושר-המצאה לעולם לא יספיק לו משך שירות-החובה של החייל לאימונו המושלם עד כדי היותו חייל מאומן ממש.

באימון מתקדם כזה לא ימצא כלל מקום לעריכת מבנה-שיעור כפי שהוסבר ע"י רב-סרן. אשל שהוא מוטעה, לדעתי, גם מבחינה טכנית, ועל תוכנו כבר דובר לעיל. אני מציע להשאיר את "הדיונים" לקורסים גבוהים בצה"ל ולא לעשות מחיילים — גנרלים. שיעור לחייל אינו צריך בשום אופן לשאת "אופי של דיונים ותרגילי חזרה".

חשיבות רבה ביותר נודעת בשלב-אימון זה ל-התנהגותו והשתלבותו של המפקד בביצוע-האימון. ראשית, יפסיק להדריך ויתחיל לפקד (הרוצים ל-המשיך ולהקפיד על ביצוע אמון הפרט יציאו מדריך-עוזר). שנית, גם הוא חייב להיות "קרבי", להופיע לעיני חייליו ולהתנהג כדרוש בתנאי-קרב, ועליו לשאת במאמץ הזה למרות תפקידיו הרבים הנוספים. ולבסוף, עליו ליצור אצל החיילים הלך-רוח מתאים ונכונות נפשית על מנת לזכות ולהצליח במשימה.

הפתרון הוא לערוך תרגילים מתרגילים שונים תוך הקפדה על ביצוע נכון של אימון-הפרט. אם ההקפדה הזו תיעשה מעתה בדרך-אגב לא תתעורר אצלו הרגשת "הטחינה ללא גבול".

אימון החייל לפעול נכונה בכל מצב ממצבי הקרב המשתנים בא לרמוז לך שלעולם אינך חייב לחזור על אותו תרגיל ועל אותו נתון פעמים: הדבר יסייע לגבש חייל בעל-תושיה, איש שדה, ומפעיל נכונה את הגשק, ויחדיר בו ענין ורצון להתאמן.

* * *

ועתה אחזור לשאלה: כיצד לאמן חייל מאומן? ראשית יש להמשיך ולהוסיף בטיפוח הכרתו והכשרתו הגופנית כפי שנאמר לעיל. באימונו בנשק ובשדה יש להקפיד על שני נתונים יסודיים:

א. לתת לחייל תחושה של תנאי-קרב מציאותיים עד למכסימום (אפילו בתרגילים חד-צדדיים).

ב. להטיל על כל חייל משימות. האימון חייב לשאת אופי של ביצוע פעולות-קרב עם נתוני אויב, ולא "תרגילים" סתם. העברת החומר תכלול את כל שלבי נוהל-הקרב, מסירת פקודות-המבצע, הביצוע והדיווח. סבורני, כי הקניית תורת-הלחימה באמצעות משחק ותחרויות היא אמנם דרך מעניינת ומושכת — אך מסיחה את דעתו של החייל מעיקר מטרת ה-אימון.

„לעשות מחיילים גנרלים...“